

Sygn. akt I C 2636/17 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2017 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny,

w składzie:

Przewodniczący: SSR Arkadiusz Ziarko

Protokolant: sekretarz sądowy Marta Kreczkowska - Żyrkowska

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2017 r., w O., na rozprawie,

sprawy z powództwa (...) S.A. w W.

przeciwko T. F.

o zapłatę

I zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.199,04 (jeden tysiąc sto dziewięćdziesiąt dziewięć 04/100 groszy) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 21 listopada 2016 r. do dnia zapłaty;

II w pozostałym zakresie oddala powództwo;

III zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 521,60 (pięćset dwadzieścia jeden 60/100) zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Arkadiusz Ziarko

Sygn. akt I C 2636/17 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 1591,04 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 600 zł.

W uzasadnieniu wskazał, że wierzytelność wynika z zawartej z pozwanym umowy pożyczki pieniężnej w kwocie 1000 zł, którą pozwany zobowiązała się zwrócić zgodnie z harmonogramem spłat. Dodatkowo pozwany zobowiązał się zapłacić jednorazową opłatę przygotowawczą w wysokości 390 zł, która rozdzielana była proporcjonalnie do liczby rat pożyczki i uiszczana częściowo z każdą ratą w terminach spłaty pożyczki.

Na kwotę zadłużenia pozwanego dochodzoną pozwem składa się: kwota 1000 zł tytułem niespłaconych rat kapitałowych, kwota 29,04 zł tytułem skapitalizowanych odsetek umownych zwykłych/kredytowych w wysokości 10% w stosunku rocznym od kwoty kapitału 1.000 zł, koszty windykacji 49 zł i 123 zł oraz kwota 390 zł tytułem opłaty przygotowawczej.

Powód wskazał, że umowa pożyczki została rozwiązana za dwutygodniowym wypowiedzeniem z uwagi na opóźnienie w spłacie zadłużenia z umowy przekraczającego 60 dni ze skutkiem natychmiastowej wymagalności wszystkich należności z umowy z dniem 20 grudnia 2016 r.

Powód podał, że bezskutecznie wzywał pozwanego do zapłaty.

Postanowieniem z 21 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie przekazał sprawę do rozpoznania tutejszemu Sądowi, stwierdzając brak podstaw do wydania nakazu zapłaty.

Pozwany T. F. wskazał na swą ciężką sytuację majątkową i rodzinną, wskazał że żądanie powoda jest bezzasadne, wniósł o nieobciążanie go kosztami i rozłożenie należności na raty.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód (...) Spółka Akcyjna w W. na mocy umowy sporządzonej 1 sierpnia 2016 r. udzielił pozwanego pożyczki w kwocie 1000 zł z roczną stałą stopą oprocentowania 10%. Pożyczka miała być zwrócona w 6 ratach miesięcznych, zgodnie z harmonogramem. Powód zastrzegł w umowie konieczność zapłaty przez pozwanego jednorazowej opłaty przygotowawczej w kwocie 390 zł, która miała być rozdzielona proporcjonalnie do liczby rat pożyczki. Całkowita kwota do zapłaty miała wynosić 1419,36 zł.

W punkcie 6 umowy określono wysokość rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego jako dwukrotność stopy referencyjnej NBP powiększonej o 5,5%, natomiast w punkcie 13 umowy szczegółowo wskazano działania upominawczo-windykacyjne, do których podjęcia był uprawniony powód.

Następnie powód przedstawił pozwanego uaktualnioną wersję harmonogramu spłaty.

Powód wystosował do pozwanego monit, następnie wezwanie do zapłaty i następnie ostateczne wezwanie do zapłaty.

Umowa pożyczki została wypowiedziana za dwutygodniowym wypowiedzeniem.

(dowód: umowa pożyczki, harmonogram spłat, wypowiedzenie umowy pożyczki, wezwania do zapłaty k. 23 - 35)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w części.

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o dokumenty przedłożone przez powoda, których prawdziwość i wiarygodność nie została istotnie w toku postępowania zakwestionowała.

Powód wywodzi swoje roszczenie z umowy pożyczki, do której zastosowanie znajdują zapisy ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim. Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 powołanej ustawy przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym w myśl ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki. Przywołana wyżej ustawa nie wyłącza stosowania ogólnych przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących pożyczki. W myśl art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Z treści zawartej przez strony umowy wynika niewątpliwie, iż pozwany zobowiązał się względem powoda do spłaty zaciągniętego zobowiązania w 6 miesięcznych ratach. Pozwany niewątpliwie zawarł z powodem opisaną wyżej umowę pożyczki i nie przedstawił żadnego dowodu na spłatę dochodzonego roszczenia. Nadto, nie zaprzeczył twierdzeniom powoda zawartym w pozwie. Sąd oparł się zatem w przeważającej mierze na twierdzeniach powoda zawartych w treści uzasadnienia pozwu oraz na przedstawionych przez niego dokumentach.

W ocenie Sądu dochodzony przez powoda obowiązek zwrotu kapitału pożyczki w kwocie 1000 zł był niewątpliwie zasadny i nie sprzeciwiał się przepisom prawa. Z treści przedstawionych dowodów wynika, iż pozwany nie dokonał spłaty rat pożyczki, do czego natomiast zobowiązany była zastrzeżeniami ujętymi w treści umowy.

W ocenie Sądu powód nie udowodnił jednak całości dochodzonego pozwem roszczenia co do wysokości.

Uzasadnione wątpliwości budzi bowiem możliwość zasądzenia na rzecz powoda należności z tytułu opłaty przygotowawczej, czyli tzw. ukrytych prowizji. W zawartej z pozwanego umowie powód określił opłatę przygotowawczą na kwotę jednorazową w wysokości 390 zł.

Zgodnie zaś z ogólną regułą dowodową zawartą w przepisie art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Na gruncie prawa procesowego odpowiednikiem art.6 k.c. jest przepis art. 232 k.p.c., zgodnie z którym strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

W ocenie Sądu nie zasługiwało na uwzględnienie roszczenie powoda dotyczące ogółu wymienionych wyżej kosztów. Nie wiadomo z jakiego tytułu miała zostać pobrana wygórowana opłata przygotowawcza w kwocie 390 zł, która w istocie zawiązała jedynie całkowity koszt zaciągniętego zobowiązania. Powód w żaden sposób nie udokumentował bowiem zasadności pobrania tak wysokiej opłaty przygotowawczej i jej ekwiwalentności. Zapisy umowy wskazują jedynie, że obejmuje ona m. in. koszt dostarczenia i podpisania umowy pożyczki u Klienta bez konieczności wizyty w biurze. W ocenie Sądu koszt wysyłki kilku dokumentów i ogólny koszt zbadania zdolności do spłaty pożyczki przedsiębiorcy zawodowo trudniącemu się udzielaniem pożyczek na masową skalę – w świetle wiedzy i doświadczenia życiowego Sądu – nie mógł wynosić łącznie 390 zł.

W ocenie Sądu nieuwzględnienie tej opłaty w całkowitych kosztach pożyczki wskazanej w umowie powoduje, że albo mamy do czynienia z naruszeniem przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, albo, jak przyjął Sąd, że zapisy te stanowią osobne, ale powiązane z umowami pożyczki, zobowiązania. Nie ma ona zatem samodzielnego, niezależnego charakteru w stosunku do umowy pożyczki, jest ona jedynie dodatkiem. Umowy tego typu podlegają ocenie pod kątem zgodności z zasadami współzycia społecznego i zgodności z prawem. Do zasad tych odnoszą się z kolei trzy przepisy: **art. 5 k.c.**, (który stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony), **art. 58 k.c.** (§1 - czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. § 2 - nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.) oraz **art. 353¹ k.c.** (strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego).

Z kolei za naruszenie zasad współzycia społecznego należy rozumieć zawarcie umowy sprzecznej z uczciwością i rzetelnością kupiecką lub takiej, która kształtować będzie wzajemne stosunki między stronami w sposób ewidentnie urągający słuszności (tak Agnieszka Rzetecka-Gil, Kodeks Cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, LEX/el., 2011).

Należy także zauważyć, że obiektywnie niekorzystna dla jednej strony treść umowy spowoduje uznanie jej za sprzeczną z zasadami współzycia społecznego dopiero wówczas, gdyby do ewidentnie krzywdzącego ukształtowania stosunków umownych doszło przy świadomym lub tylko spowodowanym niedbalstwem wykorzystaniu przez powoda swojej silniejszej pozycji. Wynika to z okoliczności, że umowa zawarta przez stronę działającą pod presją faktycznej przewagi kontrahenta nie może być uznana za wyraz w pełni swobodnej i rozważnie podjętej przez nią decyzji (podobnie wyrok SN z dnia 18 marca 2008 r., IV CSK 478/07).

W powyższej umowie powód doskonale zdawał sobie sprawę ze swojej dominującej pozycji względem pewnej grupy pożyczkodawców i na tej podstawie zawarł z pozwanym umowę zawierającą prowizję stanowiącą łącznie niemalże 40 % kwoty pożyczki, którą otrzymał pozwany.

Sąd uznał zatem, że w niniejszej sprawie, w zakresie naliczenia przez powoda prowizji, doszło z całą pewnością do naruszenia zasad współżycia społecznego. Tak ustalona przez powoda opłata jednoznacznie jawi się jako nienależna próba nałożenia na konsumenta dodatkowych obciążeń przy pożyczkach, co z kolei nie jest dozwolone w świetle ustawy o kredycie konsumenckim i narusza właśnie wspomniane wyżej zasady współżycia społecznego.

Umowa w zakresie obsługi konsumenta w domu, tak jak każda umowa winna zawierać pewną równowagę stron i ekwiwalentność świadczeń, której co oczywiste w tej umowie brak. Fakt zawarcia jej przy okazji zawierania umowy pożyczki wskazuje natomiast, iż umowa w tym kształcie ma za zadanie zapewnić powodowi korzyści majątkowe w żaden racjonalny sposób nieuzasadnione.

Przez analogię, wskazując niewłaściwość postępowania powoda można przywołać wyrok sądu apelacyjnego w Lublinie z dnia 19 września 2012 r., w sprawie I ACa 377/12, który dotyczy wprawdzie nienależytego ustalenia odsetek, ale może być również zastosowany do niniejszej sprawy: „zastrzeżenie w umowie pożyczki między osobami fizycznymi odsetek w wysokości nadmiernej, która **nie ma uzasadnienia** ani w wysokości inflacji ani **w zyskach osiągniętych w ramach normalnej, rzetelnie prowadzonej działalności gospodarczej**, może być **sprzeczne z zasadami współżycia społecznego**”.

Z tych przyczyn Sąd uznał, że powodowi należy się prowizja stosowna do poczynionych przez niego nakładów, wysiłku towarzyszącego wykonywaniu umowy oraz okresu, na jaki została zawarta, a zatem w ocenie Sądu nie wyższa niż 15% łącznej kwoty należności. Sąd miał na względzie, że z dniem 18 grudnia 2011 r. zniesiono maksymalny próg 5% łącznej kwoty wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o kredyt konsumencki. Sąd uznał zatem, że przyjęcie wskazanej stawki jest zasadne zarówno zważywszy na wkład pożyczkodawcy, jak i na ilość rat spłaty.

Sumując kwotę całkowitej kwoty pożyczki dotychczas niespłaconej przez pozwanego (1000 zł) oraz należności wynikających z prowizji, a także należnych z dniem Sądu skapitalizowanych odsetek umownych (15 % x 1000 zł + 28,22 zł) oraz stwierdzając zasadność wysłania dwóch monitów, których koszty nie mogły przekroczyć 10 zł co do każdego, Sąd zasądził w pkt I wyroku kwotę 1199,04 zł, na podstawie wskazanych wcześniej przepisów.

Od powyższego, zgodnie z żądaniem wskazanym w pozwie, należało zasądzić odsetki ustawowe od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, na podstawie art. 455 i art. 488 §1 k.c.

W pkt II wyroku powództwo w pozostałej części Sąd oddalił jako niezasadne.

Żądane koszty procesu wskazał pełnomocnik powoda w pozwie na s. 3.

Zgodnie z wyrażoną w art. 98 §1 kpc zasadą odpowiedzialności strony przegrywającej za wynik procesu powodowi, jako stronie wygrywającej, należy się zwrot kosztów procesu od pozwanego wg norm przepisanych stosownie do wyniku sporu – art. 100 kpc, w kwocie 521,60 zł.

SSR Arkadiusz Ziarko